
**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КАНДИДАТА ЮРИДИЧНИХ НАУК
БАЙК ОКСАНИ ІВАНІВНИ «ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ
АПАРАТ ПОДАТКОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ»**

На сучасному етапі розвитку нашої держави на значну увагу заслуговує функціонування податкового права, яке є одним із найбільш динамічних у системі права України. З прийняттям Податкового кодексу України сфера податкових відносин зазнала помітних змін, а податкове законодавство – суттєвої трансформації.

У свою чергу більшість наукових праць, які були опубліковані до прийняття Податкового кодексу України, тепер слугують основою для дослідження, а тодішні нормативно-правові акти, якими врегульовувалось оподаткування в Україні, сьогодні сприймаються лише в ретроспективі. Однак продовжує існувати потреба в доопрацюванні податкового законодавства в частині як встановлення податків, зборів, платежів, їх адміністрування, так і термінологічного узгодження понять і категорій, які використовуються в цьому законодавстві. Це не може не позначитись на податковому праві загалом, тому сучасне дослідження його понятійно-категоріального апарату суттєво збагатить цей напрям права, що свідчить про актуальність монографії О.І. Байк.

Варто зазначити, що складність податкового законодавства України та загалом податкового права полягає в поєднанні особливостей економічних понять і категорій із правовою природою податкових відносин, а також із специфікою правового регулювання цих відносин. Багато норм податкового права, які закріплені як у Податковому кодексі України, так і в інших нормативно-правових актах, якими регулюється сфера оподаткування, несуть у собі важке термінологічне навантаження та є досить складними для розуміння не лише пересічними громадянами України – платниками податків, зборів, платежів, а й фахівцями цієї сфери. Тому рецензована монографія є актуальною також із цієї позиції.

У монографічному дослідженні автором розкриваються концептуальні засади понятійно-категоріального апарату податкового права України, в основу яких закладено виокремлення податкового права як підгалузі фінансового права. Вважаємо, що така позиція є цілком слушною в умовах сьогодення, адже в сучасних наукових дослідженнях дедалі частіше податкове право розглядається не як складний інститут фінансового права, що було характерним для радянського часу та періоду становлення незалежності України, а як його підгалузь.

Важливим результатом цієї праці вважаємо розроблення наукового обґрунтування доцільності висвітлення понятійно-категоріального апарату податкового права України.

На основі аналізу доктрини податкового права України з урахуванням особливостей податково-правових відносин у монографії розглянуто актуальні питання понятійно-категоріального апарату податкового права України та запропоновано слушні висновки й пропозиції, спрямовані як на подальший розвиток теоретичних положень, так і на їх законодавче доопрацювання.

Вважаємо, що в монографії автором проведено комплексне дослідження понятійно-категоріального апарату податкового права України, адже в роботі представлено та обґрунтовано формування й розвиток податкового права України, зокрема його основних понять і категорій, проаналізовано теорії розвитку податкового права та його становлення в країнах світу. Також висвітлено сучасний стан податкового права в Україні, розкрито сутність правового регулювання податкових правовідносин та охарактеризовано їх суб'єкти й об'єкти, визначено юридичні факти та їх розгляд у податковому законодавстві України, проаналізовано податково-правові норми. У монографії викладено правові підходи щодо вдосконалення відповідальності за порушення податкового законодавства України.

Однак рецензована розвідка, як і будь-яка інша робота такого роду, не позбавлена певних недоліків. Зокрема, вважаємо, що в ній автор, цитуючи погляди та наукові підходи вчених, інколи уникає їх авторського оцінювання та дискусії, не висловлює власну позицію з обговорюваної проблематики, яка б відрізнялась від висвітлених поглядів.

Загалом монографія О.І. Баїк «Понятійно-категоріальний апарат податкового права України: теоретико-правове дослідження» є завершеною науковою працею, у якій пропонується вирішення актуальної наукової проблеми, пов'язаної з необхідністю аналізу, систематизації та оцінки історіографічних, теоретичних, енциклопедичних і законодавчих джерел, які становлять її підґрунтя.

Також варто зазначити, що після прийняття Податкового кодексу України настільки об'ємного висвітлення проблемних аспектів із податкового права, зокрема його понятійно-категоріального апарату, у вітчизняній науці ще не було. Ця обставина слугує підставою для позитивної оцінки монографії О.І. Баїк та визнання її корисною в науковому й практико-прикладному аспектах.

Ми переконані, що матеріал роботи може застосовуватись як для наукових розробок, так і для використання під час підготовки й вивчення навчальних курсів «Фінансове право», «Податкове право» тощо.

Отже, монографію можна рекомендувати науковцям, практичним працівникам, викладачам, аспірантам, докторантам, студентам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблематикою податкового права України, зокрема й у частині його понятійно-категоріального апарату.

*Микитюк Микола Андрійович,
кандидат юридичних наук, доцент,
начальник кафедри організації державної охоронної діяльності та безпеки
Інституту Управління державної охорони України
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*